

УДК 378.147

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦЯ

Саєнко Н.В.

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
Харків*

Важливим елементом професійної культури інженера в умовах постіндустріального суспільства є *інформаційна культура* особистості як вид культуротворчої діяльності з оперативного пошуку інформації, якісної її обробці і позитивного практичного використання у різних системах комунікацій [1].

Науковці (Н. Волкова, М. Громкова, М. Каган, Г. Почепцов та інші) розглядають сутність самого поняття «комунікація» як специфічний процес взаємообміну інформацією у системах «людина–людина», «людина–комп'ютер», «людина–комп'ютер–людина», а термін «комунікація» розглядається як самостійний пошук інформації та її використання з метою самовдосконалення та особистісного збагачення.

Інформаційну культуру вважаємо елементом префігуративної культури згідно з класифікацією культур американського етнографа М. Мід [2], яка поділяла культури на постфігуративну, коли діти вчаться, перш за все, у своїх попередників, кофігуративну, коли і діти, і дорослі вчаться у однолітків, та префігуративну – дорослі вчаться так само у своїх дітей. Добре відомо, що молоде покоління часто значно краще дорослих володіє мультимедійними засобами комунікації.

Звертаємо увагу на думку Н. Розенберга [3], що поняття «інформаційна культура людини» як системне, багатоаспектне поняття, не може обмежуватися рамками тільки знань інформаційних технологій. Автор виділяє такі компоненти інформаційної культури, як загальноосвітня культура, культура діалогу і комп'ютерна культура. У загальноосвітню культуру входять уміння оперувати інформацією адекватного змісту,

здійснювати її генерацію, передачу, прийоми запам'ятовування та перетворення. Культура діалогу передбачає вміння: вислухати думки; подавати інформацію в будь-якому вигляді; викладати свою точку зору і доводити свою правоту; знаходити рішення і складати програми спільної діяльності для досягнення спільних цілей. Комп'ютерна культура – це вміння працювати з комп'ютерною технікою.

Цілком погоджуємося з В. Побединським [4, с. 8], який указує, що в сучасному суспільстві соціальний статус індивіда починає визначатися не тільки сферою його професійної зайнятості. Завдяки інформатизації намітилася тенденція обумовленості соціального статусу рівнем інформаційної культури фахівця, що здійснює професійну діяльність у будь-якій сфері праці.

Підкреслюємо необхідність формування таких компонентів інформаційної культури, виділених на основі досліджень С. Бешенкова[5] стосовно інформаційної культури майбутнього інженера: компетентність у розумінні природи інформаційних процесів і відносин, гуманістично орієнтована інформаційно-сміслова сфера (прагнення, інтереси, світогляд, ціннісні орієнтації), розвинена інформаційна рефлексія, а також творчість в інформаційній поведінці і суспільно-інформаційній активності; уміння і навички операціонування професійною інформацією, здатність до саморегуляції і самоаналізу (рефлексії) власного інформаційного поля й інформаційної поведінки, розуміння всеосяжних законів інформаційного розвитку з метою побудови комфортних і ефективних взаємостосунків з навколишнім інформаційним середовищем; володіння новими технологіями, розумінням їх застосування, їх сили і слабкості, здатність критичного ставлення до інформації і реклами, що розповсюджуються каналами ЗМІ.

Отже, майбутній інженер має знати методи інформаційно-пошукової та інформаційно-аналітичної діяльності, уміти знаходити, диференціювати та опрацьовувати інформацію, користуватися сучасними засобами комунікації, отримувати та обмінюватися інформацією про розвиток своєї галузі завдяки

особистісним контактам, приналежності до того чи іншого наукового співтовариства, роботі в Інтернеті, участі у реальних та веб-конференціях тощо.

Література:

[1] Гриценко С.В. Информационная культура личности в постиндустриальном обществе: дис. ... канд. философ. наук: 09.00.11. Пермь, 2005. 228 с.

[2] Гусинский Э.Н., Турчанинова Ю.И. Введение в философию образования. М.: Логос, 2003. 248 с.

[3] Розенберг Н.М. Информационная культура в содержании общего понятия. *Советская педагогика*. 1991. № 3. С. 33–38.

[4] Побединский В.Н. Информационная культура как условие жизненного успеха специалиста в ситуации интеллектуализации профессиональной деятельности. *Вопросы культурологии*. 2007. № 10. С. 9–27.

[5] Бешенков С.А. Школьное образование: информатика и информационные технологии. *Информатика и образование*. 2000. № 7. С. 7–10.